

čudil se je neprestano, večal je svojo gorečnost — in uže je videl, kako so nekatere črte preselile se na platno.

„Moj oča se je zdrznil o teh besedah: zdele so se mu čudne in strašne tako, da je odložil čopič in paletu, in naglo je zgubil se iz sobe. Misel na to ga je plašila celi dan in celo noč, rano pa je prejel skopuhovo podobo, prinesla mu je bila jo neka ženska, edino bitje, ki je bilo v njegovi službi, dejala je, da gospod neče podobe, da ne daje zá-njo nič in da je njemu poslal jo. Prav tega dne na večer je zvedel, da je umrl skopuh in da uže po obredih njegove vere delajo priprave na pogreb.“

(Dalje prih.)

Naši dopisi.

Iz Gorice 19. nov. (Izv. dopis.) Knezonadškofijski konzistorijalni svetovalci so postali: dr. Ivan Flapp, prof. bogoslovja; dr. Jos. Gabrielčič, vodja in prof. centralnega semenišča, in Andrej Marušič, prof. veronauka na c. k. gimnaziji v Gorici. — Cecilijansko društvo se zadnje tedne jako množi in šteje zdaj okoli 100 udov; do občnega zbora tega društva, ki bo 22. t. m., nameravajo pa v še večem številu pristopiti. — Grof Gyulai, velik bogatin, pa tudi velik dobrotnik goriškemu mestu, kjer je bival doslej zaporedoma 16 let, se preseli stalno iz Gorice in odide v Arco na Tirolsko. Kakor govoré, so ga preveč nadlegovali za denarno pomoč in posojila tudi taki, ki bi jih dostojnost morala odvracati od enakih korakov. Predrznost pojedincev se je zdela grofu prevelika; zarad tega pa obči blagor trpi. Kdo more po takem soditi, da bi se drugim došlim in tu bivajočim tujcem in gostom enaka ne godila, in da se ni uže zgodila? Naše mesto ima mnogo društev in zavodov, ki ubogim podpore delé; ali pritožujejo se in čutijo društva sama, da so preslabo vrejena ali organizirana. Sicer pa naj si gospoda neke vrste zapomni, da je sama kriva, ako se med podpiranci nerednosti godé; dobro je namreč znano, da pri nas hoče laška ali neke laške stranke politika gospodariti in gospodovati celó med dobrodelnimi društvi. Humannost pa ni samo med Lahii domá, in dotična gospoda doživi nasledke svojih agitacij, kakor zasluži. Da je oni laški stranki narodno gospostvo nad vsemi drugimi težnjami, to kaže njeno postopanje tudi pri zauživanji vsakovrstne umetnosti. Ako dojdejo k nam italijanski šušmarji najnižje vrste, prepeva se jim slava na vso moč. Glorifikacija dospé do vrhunca, če taki „umetniki“ predstavljajo kak umotvor laških „irredentovcev“. Ob takih prilikah tedaj, če pride na vrsto kaka igra znanega, hudega protiaustrijskega hujškača Cavallotti-ja, imajo navadno tudi v Gorici polno gledišče. „Independenti“-jev goriški dopisnik „Guido“ resnico te prikazni kar brez ovinkov javno potrjuje, da-si opominja bralce onega lista na izrek, ki pravi, da govor je srebro, molk pa zlato. To pa kaže, kako daleč so uže lahončiči dospeli in dozoreli. Lahonski stranki, ki je jako prebrisana v svojih potih in pripomočkih, gre vse od rok; zato jo tira dalje in dalje, kolikor bolj vladni organi molčé, če tudi za to gibanje predobro vedó. Zdaj hočejo lahonski politiki ustanoviti še posebno politično društvo; za ta namen delajo zdaj na vso sapo ne samo v Gorici, ampak tudi Italijani isterski. Naš „Corriere“ in „L' Istria“ sta neutrudljiva v opominih za ta del. In naše polit. društvo „Sloga“ naj bi nasproti takemu gibanju še na dalje dremalo? Pač preveč in predolgo smo roke križem držali, da bi se ne probudili k čilejemu življenju.

Prem 13. nov. (Različno.) Gospod Martin Zarnik, starosta učiteljev ilirsko-bistriškega okraja in p. n. nad-

učitelj trnovski obhajal je 6. dne t. m. petindvajsetletnico svojega službovanja v učiteljskem stanu. Učitelji imenovanega okraja priredili bili so svojemu blagemu sotovarišu „srebrnemu jubilarju“ ta večer banket v gostilni „pri Fadigucu“ v Trnovem; udeležba bila je od strani učiteljstva (izvzemši enega učitelja in eno učiteljico) polnoštevilna. Počastili bili so pa ta večer učiteljski banket tudi najvišje odlikovani gospod občinski predstojnik bistriški, dva visokočast. gospoda duhovnika, ena gospá in pa bivši, mnogozaslužni gospod občinski predstojnik trnovski. Tako bili so pri tem banketu zastopani trije najvažnejši faktorji družbe človeške na deželi: duhovenstvo, učiteljstvo in županstvo. Harmonija, zaupnost in odkritosrčnost, katera je ta večer vse navzoče navdajala, bila je v resnici milobna in prijetno-blagodejna. Saj pa tudi, kjer ti trije stanovi v kakem kraju navskriž pridejo, s tem v svojem položaji več škodijo nego za splošno dobro koristijo, ker, kar eden napravi dobrega, mu pa drugi podere.

Banketa natančneje ne bodem popisoval; postrežba bila je prav izvrstna in ceno. Napitnic in veselih popevk se ni manjkalo. Prvo napitnico napravil je gosp. jubilar na našega presvitlega cesarja Franc Josipa I., kateri zadoneli so trikratni navdušeni in krepki slavaklici, na kar se je zapela veličastna pesem cesarska. Napitnic potem ni bilo ne konca ne kraja; prva veljala je potem gosp. jubilantu, kateremu napije v prav ginljivi besedi gosp. Ivan Škrjanec, ekspozit harijski. Napijalo se je potem na vzajemnost med duhovenstvom in učiteljstvom, sv. očetu papežu in cerkvi, zasluženim možem tega okraja, županstvom itd., katerim napitnicam je vsaki primerna popevka sledila.

Prebrale so se tudi gosp. jubilantu došle čestitke, katerih bilo je ta dan mu došlo nič manj nego 16 na številu; bila je ena ginljivejša nego druga. Sosebno odlikovale so se pa one: c. kr. okrajnega nadzornika g. Thume in učiteljev postojnskih, g. Josipa Levičnika, odlikovanega in izglednega nadučitelja v Železnikih; potem telegrami: gg. Belarja, Žumra in Razingerja v Ljubljani; g. Burnika v Kamniku in g. Adlešiča v Vipavi. Gospod učitelj Okorn, gospodična učiteljica Podkrajšek ter učenci tretjega in četrtega oddelka trnovske šole poklonili so vrlemu gospodu jubilantu prekrasno čestitko in spomenico v vezani besedi. Tudi dan pozneje dohajalo je gospodu jubilantu od raznih strani pismenih čestitek.

Tako prominul bil nam je ta večer na enkrat čast ter se približala polnoč; ob tem času zapustil bil je banket odlični del vdeležencev ter se zapela Slomšekova „Lahko noč“. Učitelji ostali smo pa še pozno po polnoči skupaj; v bratovskih razgovorih prišel je tudi za nas le prehitro čas ločitve. Pozabili pa tega bratovsko prijetnega večera „svojih med svojimi“ gotovo nikdar ne bomo.

Našega vrlega gospoda jubilanta pa naj mili Bog krepkega na duhu in zdravega na telesu ohrani, poživi in blagoslovi brezbrojna leta, ter mu daj še zlato in briljantno letnico svojega učiteljevanja obhajati! Na zdravje!

Sveti Martin pobelil bil je pohribje cele tukajšnje okolice sè snegom prav pošteno; ta beli pas promenul je pa uže skoraj popolnem.

De la Dromejevo vremensko prerokovanje se ta mesec več nego popolnem spolnuje.

Dne 8. t. m. skočila je bila v Reki mašina iz kolesnic, 7 vagonov se je popolnem razbilo, a tri železnične osebe bile so pri tem tudi kolikor toliko ranjene. Kakor se čuje, ni za ranjence posebne nevarnosti.

Bog daj zopet lepega vremena, da si ljudje še potrebne stelje za zimo preskrbé!

Voda Reka bila je te dni radi velikih nalivov iz svoje struge stopila, a ta pot ni napravila še nobene posebne škode.

Drugih posebnih novic ni tukaj nobenih.

M. Rant.

Iz spodnje Idrije 15. nov. (*Naš somenj in revščina naših posestnikov zaradi Idrije.*) Prignali so bili dne 12. vinotoka v spodnjo Idrijo v somenj goveje živine 232 glav in drobnice le 4 ovce. in sicer od poljanskega in žirovskega okraja 2 bika, 49 volov, 42 krav, 4 teleta in 1 ovco, iz tominskih hribov 2 bika, 33 volov, 25 krav in 2 teleta, iz Vojsk, Karnic in Kanomlje 6 volov, 17 krav, 3 teleta in 3 ovce, iz Idrije, Čekavnika, Dolov in Godoviča 2 bika, 18 volov in 27 krav. Vsa ta prignana živina je bila zdrava in lepa, zato so jo tudi večidel poprodali v Vipavo, pa tudi na Goriško se je je dosti nakupilo. Sedaj, ko je dodelana nova cesta proti Tominskemu, se tukaj v naših hribih več živine v goriški okraj prodá, si hribovski posestniki lep denar od živinoreje pridobijo. Žalost pa presune človeka, ko vidi, kako si njegovi sosedje lepe denarje pridobivajo za doma izrejeno živino; mi drugi posestniki pa, kateri imamo naša posestva za vodo Idrijco, sedaj, odkar so v Idriji tudi poleti začeli rudo žgati, si ne moremo prav nič več živine prirediti, kóz, ovác pa prav nič rediti ne smemo, davke imamo pa na pol več plačevati, ko hribovci. Kam bomo prišli, če se nam ne bo pomagalo?

Tudi goved si ne moremo nič več prirediti, ampak si moremo vsak rep kupiti. Omeniti moram, da v Idriji in v spodnji Idriji redijo 563 krav, pa škodo trpijo samo oni posestniki, ki imajo senožeti in pašnike proti spodnji Idriji pri 93 kravah, drugih 470 krav ostane zdravih. Od onih 93 krav je odpadlo od leta 1868. do konca junija 1883. leta 237 telet. Ali niso v resnici ti posestniki reveži in usmiljenja vredni?

Bog daj našemu novemu c. kr. okrajnemu glavarju prav dobro, nepremakljivo srčnost, da bi se krepko potegnil za revne naše živinorejce!

Iz Mengiša 19. nov. (*Volilni shod.*) Poslanec Janko Krsnik sklical je v nedeljo 18. t. m. volilni shod v Mengiš k gosp. županu Levcu, da bi poročal o svojem delovanju v deželni zboru. Zbralo se je veliko volilcev, vsega skup kakih 80, večidel župani ali občinski odborniki iz vsega kamniškega in brdskega okraja. Predsednikom bil je izbran eden najrazumnejših županov kranjske dežele, dobroznani g. Ložar iz Trzina. Med gosti bila sta navzoča deželna poslanca dr. Samec in prof. Šuklje, potem prof. Levec, dalje urednik „Sl. Naroda“ g. Železnikar in drugi.

Zborovanje pričelo se je takoj po 4. uri. Gospod predsednik pozdravlja s krepko besedo zbrane volilce ter jim predstavlja navzoče goste, potem prepusti besedo poslancu Krsniku. Ta je govoril skoraj tri četrt ure; mirno je razlagal svoje in svojih tovarišev postopanje v dež. zboru, razjasnil je volilcem prav stvarno veliki pomen volilne reforme, dokazal, koliko da bode koristila na pr. narodnim Kamničanom, katerim ne bode več treba voziti se v oddaljeni Tržič ter je konečno obširno razkladal tiste vzroke, kateri so veliko večino narodnih poslancev vodili do tega, da so potrdili volitve kranjskih veleposestnikov. Krepko naglašá svoje narodno stališče; tudi njegova rodbina izvira iz kmetskega stanu in on je ponosen na to. Zvesti narodnjaki smo vsi; ako nismo enih misli gledé sredstev, smo vendar vsi edini gledé konečnega namena, koristiti domovini in delati v prospeh slovenskega naroda. — Občinstvo izražalo je svojo zadovoljnost z glasno pohvalo.

Pozvan od poslanca Krsnika razložil je potem poslanec Šuklje kot strokovnjak, zakaj se je odločila narodna večina — in to brez ugovora — dovoliti tistih

600 gold. za neobligaten pouk v drugem deželnem jeziku. Povdarjal je, da se k temu pouku nikdo ne bode silil, da velja stvar enakomerno za Slovence in Nemce ter da bode narodni dež. šolski svet strogo pazil, da se ta svota ne zlorabi v kake strankarske namene. Pristavil je tudi, da bode le tistim starišem, kateri mislijo svoje sinove v više šole dajati, kazalo, posluževati se tega prostega pouka, nikakor pa ne onim, kateri jih obdržé domá pri gospodarstvu. Slednjič popisuje volilcem sedanji položaj, kateri je vsaj na Kranjskem jako ugoden narodni stranki.

V zadnjem času se je sicer med narodnjaki pokazalo neko protivje, katero hoče volilcem raztolmačiti s priprosto podobo. Vrata so sedaj na stezaj odprta narodni stranki, eni — in k tem se prišteva ogromna večina narodnih poslancev, — hočejo lepo složno čez prag stopiti in po stopnicah priti v prvo nadstropje, drugi pa, naši radikalci, da hočejo še vedno z glavo skozi zid. Tudi on ne bode nikdar ne za korak odnehal od slovenskega programa, ali z golim jezikovim vprašanjem še ni storjeno vse in treba se je tudi ozirati na materialne koristi in težnje naroda našega.

Tudi obširni ta govor bil je sprejet sè živahnim odobravanjem. Na to se je enoglasno sklenila resolucija, v kateri zbrani volilci izražajo popolno zupanje poslancu Krsniku in večini narodnih zastopnikov kranjskega deželnega zbora.

Potem se je pričela živahna veselica; vrli kamniški „liraši“ očarali so občinstvo z lepim petjem in pri kozarcu izvrstnega vina vrstile so se krepke napitnice, v katerih se je odločno odobraval postopanje narodne večine ter poudarjala narodna zavednost čvrstih Gorenjcev.

Bil je prezanimiv shod, pri katerem je zbrani pravi narod očitno pokazal svoje mišljenje, in gotovo bode ostal vsakemu deležniku še dolgo v prijetnem spominu!

Iz Ljubljane. (*Cesaričin god*) praznoval se je v Ljubljani pretekli ponedeljek s slovesnimi mašami v vseh ljubljanskih farnih cerkvah pri obilni vdeležbi odličnega občinstva. V gledališči praznoval se je god presvitle cesarice v nedeljo večer z nemško, v ponedeljek večer pa s slovensko slavnostno predstavo.

— (*Ženitovanje v rodbini gospoda deželnega predsednika barona Winklerja.*) Včeraj razposlana naznanila g. deželnega predsednika barona Winklerja in milostljive njegove soproge naznanjajo, da bode jutri dne 22. novembra poroka njune hčeri, baronese Marije Winkler z gosp. Antonom grofom Pače-om, c. k. okrajnim glavarjem. Vsa naša pa tudi sosedna primorska dežela radostno pozdravlja veselo to dogodbo v sredi družine občeljubljenega našega deželnega predsednika, proseča blagoslova z nebes, da bi Vsegamogočni tudi v družini predsednikovi po svoji milosti povračal celó vspešno delovanje gospoda predsednika za blagostanje naše dežele!

— (*V mestnem odboru ljubljanskem*) prečital se je dne 16. t. m. odpis državnega vojnega ministerstva, kateri rešuje ponudbo ljubljanskega mesta za vojaško bolnišnico s tem, da zdravstveni oziri ne silijo k odstranjenju bolnice, sicer pa je za ona poslopja svota 150.000 gold. tudi premala.

— (*Elizabetin somenj v Ljubljani*) bil je živahen. Ljudstva prišlo je veliko, pa tudi živine se je prignalo mnogo in laški kupci segli so urno po pitanih volih, Bavarci pa po mladih kravah in telicah. Uže pred 11. uro gnale so se cele vrste prodane živine s trga. Živinski somenj bil je prvič na prostorih pri klavnici na spodnjih Poljanah, toda za pripravnost trga se do zdaj od strani mestnega magistrata ni storilo več, kakor da

je bil prostor za silo nasut s peskom. Upamo, da kmalu še dodela vse potrebno, tako, da bode mogoče živino privezati, kupcem pa med živino hoditi po čednih in dosti prostornih, snažnih potih. Vsaj v Ljubljani ne bo iskal nihče vsega, kar se vidi na dunajskem živinskem trgu, vendar pa naj zmiraj dobro obiskan živinski trg bode vsaj tako vredjen, da si ga more brez nevarnosti onesnaženem biti obiskati čedno oblečen človek.

Živinska kupčija bila je živahna in goved se je plačevala dobro, prešičev je bilo pa malo, in ti so bili večidel na pol spitani hrvaški mladiči. Kónj se je priglasilo malo in kupčija ž njimi bila je nepomenljiva.

— (Občni zbor kmetijske družbe), kateri je zboroval danes, bil je tako zelo obiskan, kakor redko kdaj prej; naštel se je enkrat 118 oddanih listov, enkrat pa 114.

Pričelo se je zborovanje z nagovorom predsednikovem, potem se je obravnavalo o poročilu centralnega odbora z precej obširnimi razpravami, potrdil se je računski sklep za leto 1882. in odobril proračun za leto 1884. Potem vršile so se volitve 8 novih odbornikov, pa nadpolovično večino glasov prejelo je samo 6 odbornikov, dva sta še za voliti.

Še bolj viharo se je vršila volitev tajnika, ker se je pa pri razločku samo enega glasu pokazalo nasprotje med številom zapisanih glasovalcev in oddanih listov, sklenil je zbor volitev zaradi teh in še drugih koj omenjenih nerednosti, ker je med tem odšlo veliko udov, volitev ponoviti v drugem izrednem občnem zboru.

Sploh opazili smo navzočih silo veliko (okoli 40), pristašev dr. Schreya in Deschmana, kateri so vsi glasovali za Kramerja. Duhovščine je bilo veliko, in glasovala je skupno s starim centralnim odborom in mnogimi udi s kmetov za Pirca. Ves drug dnevni red ostal je nerešen, katerega bo imel z volitvijo tajnika in še dveh odbornikov rešiti drug izreden občni zbor.

— (Vabilo čast. gospodom udom odseka za konjerejo) c. k. kmetijske družbe za Kranjsko v občni zbor v Ljubljani dne 22. novembra v dvorani mestnega magistrata ob 3. uri popoldne. Dnevni red: 1. Ogovor prvosednika. 2. Poročilo odborovo. 3. Posamezni predlogi. 4. Volitev udov odbora.

— (Vabilo k slavnostni besedi), katero priredi narodna čitalnica ljubljanska v nedeljo dne 25. novembra v čast in spomin nje ustanovitelja in očeta slovenskega naroda dr. Janeza vit. Bleiweis-Trsteniškega. Spored: 1. M. Vilhar-Šantel — ouvertura k slovenski opereti „Jamska Ivanka“, svira vojaška godba c. kr. pešpolka barona Kuhna št. 17. — 2. Dr. B. Ipavec — „Slavnostna kantata“, besede Cimpermanove, zbor s čveterospevom, poje moški zbor čitalnice. — 3. Slavnostni govor“ gospoda dr. Ivana Tavčarja. — 4. Anton Dvořák — „Slovanske rapsodije“, svira vojaška godba c. k. pešpolka bar. Kuhna št. 17. — 5. F. S. Vilhar — „Mornar“, samospev za tenor, poje gosp. J. Meden, spremlja ga na glasovirji gosp. J. Přibil. — 6. F. S. Vilhar — „Pobratimija“, zbor (nov), poje moški zbor čitalnice. — 7. Fr. Kücken — „Podoknica“, svira vojaška godba c. kr. pešpolka barona Kuhna št. 17. — Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina za čast. čitalnične ude prosta; za p. n. goste 1 gold. za osebo.

Čitalnični odbor.

— (Slovensko gledališče.) V ponedeljek se je v dobro obiskanem deželnem gledališču predstavljaj igrokaz „Alfons“ v treh dejanjih, in reči moramo, da smo jako zadovoljni zapustili ta večer gledališče, ker videli smo, da so se igralci jako potrudili, da se je igra izvršila

povsem v zadovoljnost, ker je bil ravno imendan Nj veličanstva presvitle cesarice Elizabete je bilo gledališče tudi znotraj slovesno razsvitljeno, tako, da moramo reči, da je dramatično društvo povsem ljudstvu s to igro ustreglo.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Prva seja državnega zbora je po cesarjevem naročilu sklicana na 4. dan decembra. Na dnevnem redu so sledeči predmeti: 1. Prvo branje predloga dr. Jaques-ovega o premembah kazenskega postopnika od 23. maja 1873. l. 2. Prvo branje predloga Caharije Hermanovega o olajšavah pri hišnem davku ubožnih ljudi. 3. Poročilo budgetnega odseka o 13letnem poročilu državno-zborske komisije za državne dolgove. 4. Poročilo budgetnega odseka o stavbenih računih za izdelane državne železnice na progah: a) Rakovnice-Protivin; b) Divača-Pulj; c) Tarnovo-Leluhov; d) Siverič-Spljet in e) Kriegsdorf-Römerstadt. 5. Poročilo o peticijah (ostanek iz 27. zapisnika, potem 28., 29. in 30. zapisnik).

Očigled državnega zbora obrača se pozornost časnikov na prihodnjo delovanje državnega zbora. Levičarski časniki skušajo dokazati, da bode moral državni zbor zavreči dopolnilne volitve moravskega vélikega posestva, sicer zapusté levičarji državni zbor. — Vsi časniki priznavajo pomenljivost dodelanega predóra skoz Arelsko goro. — „Vaterland“ pa se je pečal še z razmerami na dunajskem vseučilišču, naglasujoč železen oklep, s katerim ga je obdala levica državnega zbora, o katerem prorokuje, ako naučno ministerstvo ne pokaže moči, oni sklep razrušiti, tedaj je s tem mesto zagotovljeno, na katerem bode v ugodnem času faksijsna opozicija z uspehom nastavila svojo moč. — Rektor Wedel, kateri ves čas ni čul nič o nemirih dijakov, žuga zdaj profesorju Lorencu, ki je edini govoril kakor se gre, spraviti ga v disciplinarno preiskavo.

Iz Prage. — Svečanosti otvorjenja novega narodnega gledališča bile so velikanske in sijajne, vdeležba zelo velika. Nadrobnosti popisati ne dopušča nam danes prostor.

Srbska. — Kolovodje ustaje obsojeni na smrt so bili dne 19. t. m. ustreljeni. — Upor je popolnem zaдушен.

— Bivši prvomestnik ministerstva in minister vnanjih stvari, Piročanac, se je na lastno prošnjo djal v pokoj. Bivša ministra Novaković in Mijatović pa sta se pozvala v državni svet.

Žitna cena

v Ljubljani 17. novembra 1883.

Hektoliter: pšenice domače 7 gold. 80 kr. — banaške 8 gold. 91 kr. — turšice 5 gold. 40 kr. — soršice 6 gold. 74 kr. — rži 4 gold. 87 kr. — ječmena 4 gold. 23 kr. — prosa 5 gold. 20 kr. — ajde 4 gold. 87 kr. — ovsa 2 gold. 16 kr. — Krompir 2 gold. 68 kr. 100 kilogramov.